

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 13708
Tarih : 03092025

33654

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İktüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

27 Ağustos 2025 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan düzenleme ile Toprak Mahsulleri Ofisi'ne (TMO), Tarım ve Orman Bakanı'nın onayıyla sınırsız ithalat yapabilme yetkisi verilmiştir. Bu düzenleme, tarım politikalarının planlama ve denetim mekanizmalarından koparılarak tek bir Bakan imzasına indirgenmesi anlamına gelmektedir.

TMO, bu yetkiyle birlikte hiçbir ihale sürecine, rekabet koşuluna ya da şeffaf kriterlere bağlı olmadan milyonlarca dolarlık ürün ve hizmet alımı gerçekleştirebilecektir. Düzenleme sadece buğday, arpa, mısır gibi stratejik tarımsal ürünleri değil; taşıma, sigorta, gözetim ve gümrük gibi hizmetleri de kapsamaktadır. Dolayısıyla, kamu kaynaklarının kullanımında denetim dışı bir alan yaratılmakta, ithalat lobilerine yeni rant kapıları açılmaktadır.

Türkiye'de çiftçi artan girdi maliyetleri, düşük taban fiyatlar ve yetersiz destekler nedeniyle üretimden kopma noktasına gelmişken, üretimi teşvik edecek politikalar yerine ithalatı kolaylaştıran düzenlemeler yapılmaktadır. Bu durum, yerli üreticinin göz ardı edilmesi, tarımsal planlamanın yok edilmesi, gıda güvenliği ve tarımsal bağımsızlığın tehlikeye girmesi, uluslararası fiyat dalgalanmalarının doğrudan iç piyasaya yansması, yolsuzluk risklerinin artması sonuçlarını doğuracaktır.

Tarımsal üretimi güçlendirmek ve çiftçiye üretimde tutmak yerine ithalata dayalı bir politikayı kurumsallaştırmak, ülke ekonomisini ve kırsal toplumsal yapıyı derinden sarsacaktır.

Bu bilgiler doğrultusunda;

1. TMO'ya sınırsız ithalat yetkisi tanıyan bu düzenlemenin hazırlanma gerekçesi nedir?
2. Bakan onayıyla yapılacak ithalatlarda şeffaflığı, hesap verebilirliği ve denetimi sağlamak için hangi mekanizmalar devreye girecektir?
3. Bu düzenleme ile TMO'nun doğrudan anlaşma yapacağı kişi, şirket veya yabancı kurumların belirlenmesinde hangi kriterler esas alınacaktır?
4. Bakan imzasıyla yapılacak ithalatlarda kamu ihale mevzuatının devre dışı bırakılması, bütçe şeffaflığı açısından nasıl açıklanacaktır?
5. Bu düzenlemeden önce TMO'nun yıllık ithalat hacmi ne kadardır, bu düzenleme sonrası ithalat hacminin ne kadar artması öngörülmektedir?
6. Düzenlemenin yayımlandığı tarihten itibaren TMO tarafından Bakan onayıyla doğrudan gerçekleştirilen ithalat var mıdır? Varsa miktarı, ürünü ve hangi firmalardan yapıldığı kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
7. Çiftçinin üretim maliyetlerinin sürekli artmasına rağmen taban fiyatların yetersiz kaldığı dikkate alındığında, ithalatı kolaylaştıran bu düzenleme üreticinin üretimden kopuşunu hızlandırmayacak mıdır?
8. Türkiye'nin gıda güvenliği ve tarımsal bağımsızlığı açısından, temel ürünlerde dışa bağımlılığı artıracak bu düzenlemenin uzun vadeli etkileri hakkında Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?
9. İthalat lobilerinin ve aracılık faaliyetlerinin güçlenmesi ihtimaline karşı Bakanlığınızın aldığı önlemler nelerdir?
10. TMO'nun ithalat yoluyla değil, üreticiye destek sağlayarak arz güvenliğini sağlaması yönünde herhangi bir plan veya hazırlık bulunmakta mıdır?